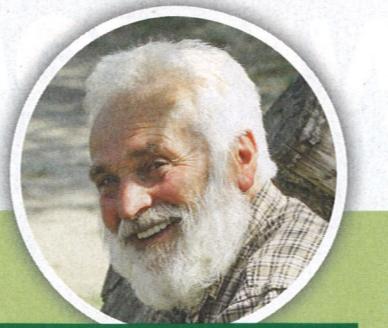

KEĎ ŽIVOT JE PES

Azda sa na Slovensku nenájde kynológ, ktorý by nepoznal meno MIROSLAV STANOVSKÝ. Skúsený chovateľ psov, rozhodca a pedagóg je čerstvý sedemdesiatnik a skvelý partner na rozhovor.

»»» MARIANNA RAJSKÁ

Ing. Miroslav Stanovský, CSc.

Narodil sa v Ostrave, baníckom meste, vyrastal však s rodičmi v horári, obklopený krásnou prírodou. Prirodzené inklinoval k lesníctvu, ktoré vyštudoval na Slovensku, vo Zvolene. Pracoval v Stredoslovenských štátnych lesoch na závode v Krupine, neskôr na Lesníckom výskumnom ústavu vo Zvolene. Dlhé roky viedol lesnú škôlku, ktorá patrila k ústavu. Potom nastúpil na dráhu vysokoškolského pedagóga. Na Technickej univerzite vo Zvolene doteraz prednáša a vedie cvičenia z viacerých predmetov. Dlhé roky pôsobí aj v polovníckej exekutíve, je prenášateľom a skúšobným komisárom OPK Zvolen. Jeho doménou je kynológia, ktorej sa so zanietením venuje celý život. Je činný vo viacerých chovateľských kluboch a jedným z mála rozhodcov, ktorý stále posudzuje nie len prácu, ale aj exteriér psov na všetkých typoch výstav u nás aj v zahraničí.

PR Vyrastali ste v horári, psy boli pri vás od narodenia. Spomeniete si však na svojho prvého?

Veľká túžba mať vlastného psa, aj keď ich doma bolo dosť, prišla v dvanásťich rokoch. Nezabudnem, ako som otvoril škatuľu pod vianočným stromčekom a našiel v nej šteňa hrubosrstého foxteriéra. Volal sa Boj a bol to môj prvý vlastný pes. S ním som sa v podstate začal naplno venovať kynológií. Neskôr pribudla sučka českého fúzača, írskeho setra a ďalšie.

PR Ktoré plemá sú vášmu srdcu najbližšie?

Vážil som si a väžim každého svojho psa. Psy boli od detstva súčasťou môjho života, či som bol v lese, práci, doma. Je pravda, že na Morave som žil najmä pre stavače a stavače sa mi tak vryli do duše. Ich prítomnosť v tomto kraji, pri zložení a stavoch malej zveri bola nevyhnútia! Okrem nich u nás nikdy nechýbal jazvečík alebo teriér. Keď ma život odfukol na Slovensku a prvé roky sme žili so svokrovčami v malom byte, uznal som, že tam bude stavač asi problém. Svokra však bola natol'ko to-

lerančná, že mi psa dovolila a vtedy som si priniesol sučku anglického kokeršpaniela. Menšie plemeno, ktoré v tom období bolo ešte naozaj polovné. Teraz sa, žiaľ, ubera viac do výstavného kruhu ako do revíru. Neskôr som si zadovážil záhradu, možnosti pre chov sa rozšírili a tak som sa začal venovať špringel španielom a nemeckým prepeličiarom. Pochopiteľne, nechybali stavače a vždy som mal aspoň jedného jazvečíka alebo teriéra. Ako som spomenul, Morava bola rajom pre stavače. Na Slovensku sa mi otvorili možnosti poľovačiek na ďalšie druhy zveri a s tým súviseli aj iné plemá. Najmä slovenský kopov a bavorský farbiar.

PR Určite ste spoznali mnohé známe osobnosti našej kynológie, ovplyvnili vás?

Samozrejme a nebolo ich málo, začal som ich spoznávať už od svojich kynologických začiatkov vo Zvolene. Mojm snom bolo stať sa rozhodcom z výkonu, čo som si pomerne skoro splnil. Exteriér prišiel, tak-povediac, náhodou. Odštartoval to mnou naozaj uznaný Albín Luknár. Doteraz si pamätám, ako som s ním cestoval rýchlikom na výročnú schôdzku sledičov a v podstate práve on mi do hlavy vsunul

”

Predbežné farbiarske skúšky by mohli absolvovať aj iné plemá ako doteraz.

”

myšienku byť aj posudzovateľom exteriéru. Výrazne ma posunuli dopredu i ďalší, s vďakou spomínam na Andreja Renča, Františka Sigeta, Alexandra Mészárosa a iných. Napokon spomeniem toho, ku ktorému ma viaže niečo viac. Nedá sa opísat, čo všetko sme spolu zažili a verím, že ešte niečo aj prežijeme. Je ním nezabudnuteľný matador Otto Banás starší.

PR Posudzovanie psov pred 35 rokmi a dnes, je to rozdiel?

Do úlohy rozhodcu z exteriéru som sa postavil prvýkrát asi v roku 1980. Mám istú zásadu, ktorú sa snažím dodržiavať. Posudzujem na výstavách plemená, ktoré som sám choval. Teda v tomto prípade je to časť skupiny 3, celá skupina 4, 7 a 8 a zo 6 skupiny slovenský kopov. A áno, je to rozdiel a veľký. Ľudia sa zmenili, za každú cenu chcú vyhľadať. Akoby sa vytrácalia istá ľudskosť, slušnosť. A takisto ma

mrzí, že práve naozaj pracovné plemená sa často menia na tie okúpané a vyčesané. Stráca sa to, na čo boli vyšľachtené. Rozhodcu z výkonu robím dlhšie ako z exteriéru. Minulost a súčasnosť sa nedá porovnať. Nepamatám si z minulosti napríklad jesenné skúšky malých plemien alebo stavačov, na ktorých by sa pes nedostal do kontaktu so zverou! Hlasitosť sa úplne normálne odskušala na teplej stopre. Bol dostatok zveri a množstvo poľovačiek. Vtedy si každý poľovník uvedomoval, že mať psa je priam nutnosť. Teraz to mnohí berú len ako povinnosť.

PR Čoraz viac sa pri výcviku uplatňujú obojky, ktoré na pokyn vodiča uštedria psovi elektrický výboj. Aký máte na ne názor?

Kedysi mali psi viac príležitostí ukázať sa. Dnes je problém nájsť ochotného užívateľa s revírom na uskutočnenie.

→

CELOROČNÝ NÁKUP
TROFEJÍ, ZHODOV
A GRANDLÍ
RATICOVEJ ZVERI

Pavol Kán
Clementisova 25
976 67 Závadka nad Hronom
Tel: 0907 236551, 0905 515380, 048 6183508
E-mail: nakupzhodov@pobox.sk
Web: www.nakupzhodov.sk

Rýchlo, korektné, transparentne a spôsobilivo od r.1990.
Platba na ruku ihneď pri prevzatí tovaru.

NMH214130_02

DREVENÉ PODLOŽKY AKCIA

Vyrábame viac ako 150 druhov!!!

JELEŇ 051	SRNEC 006	VLK 108 - SRNEC 110	DIVIAK 033
4,80€	18€	VLK 108 - SRNEC 110	7,20€
5.33cm v. 55cm	5.18cm v. 31cm	5.29cm v. 30cm	5.24cm v. 30cm
12€	12€	12€	12€
Napiš sms v tvare číslo výrobku - počet kusov - adresa			
0903 775 765			
www.podlozkynatropheje.sk			

Granuly STARVITA: Neutrácajte zbytočne za superprémiové krmivo!

Superprémiové hypoalergénne krmivo STARVITA predstavuje najvyššiu možnú kvalitu, splňajúcu nároky na holistické krmivo. Ideálne zloženie prírodných surovín sa vracia k prirodzenej strave zvierat, preto v krmive nájdete len mäso, bylinky, ovocie a ďalšie zdraviu prospiešné suroviny. Neobsahuje obilníny, kukuricu ani sóju. STARVITA je krmivo vo vynikajúcej kvalite, rovnakej ako pri ostatných superprémiových značkách, ale za výrazne nižšie ceny.

Prídeť si po vzorku granúl STARVITA pre dospelé psy – jahňa, zverina zadarmo do všetkých predajní Mountfield.

Viac informácií na www.mountfield.sk

NMH214532/01

nie skúšok. Bažanty sa na poľovačky nosia odchované v bažantniciach, zajace sa takmer nestrieľajú. Ako psom vysvetlite, čo smú a čo nie? A s tým úzko súvisí rozmach výcvikových obojkov. Kedysi sme ich nepotrebovali. Pes mal takto možnosť ísť za zajacom a veľmi rýchlo si uvedomil, že sa oplatí vyraziť iba za poraneným jedincom. Zdravé zajaca ho prestali nezaujímať a zachoval stopercentný pokoj pred zverou. Dnešný nedostatok zveri má opačný efekt, psy sa neudržia a tak im majitelia dávajú spomenuté obojky. To je, žiaľ, často jediná možnosť ako ich udržať v pokoji. Tiež sa využívajú na zachovanie pokoja pri komorovaných bažantoch. Pes na nich cíti ľudský pach. Takého bažanta považuje za vlečku a na skúškach končí. Sám výcvikové obojky neschvalujem, ne používam a nemám to ani v pláne. No pre mnohých vodičov predstavujú jedinú možnosť ako psy zvládnúť.

PR Patria poľovné psy vôbec do výstavného kruhu?

Proti tomu nič nemám, ale v prvom rade si zodpovedajme otázku, či hovoríme o poľovnom plemenе alebo poľovne využívanom psovi. Spomínam na časy, keď som posudzoval poľovné plemená, kde

„ Dobrý pes a zároveň priateľ je pre poľovníka cennejší než akákoľvek drahá technika. „

Vítame účastníka

stavoch bažantov či zajacov by bez problém zastúpili i farbiare v menej náročnejších terénoch, respektíve pri kratších dohľadávkach. Keďže je z roka na rok menej spoločných poľovačiek na malú zver, stavače nachádzajú uplatnenie v športových aktivitách, čo ale nemá s poľovníctvom nič spoločné.

PR Čo vám v súčasnom poľovníctve prekáža?

Začínajú chýbať praví poľovníci. Človek, ktorý sa pre poľovníctvo nenarodí, nedokáže pre zver spraviť to, čo si zaslúží. Poľuje sa rýchlo, pre mňa spôsobom neprípustným, používajú sa termovízie, poľuje sa z auta. Novodobých poľovníkov tlačí čas. Nejaký veľký podnikateľ, ktorý si nemôžem dať ujsť zárobok, chce za 10 minút uloviť zver a odcestovať. A toto je nezlučiteľné s pravým poľovníctvom. Poľovačka si vyžaduje srdce a čas. A s tým súvisia aj psy. Mať dobrého psa a zároveň priateľa je omnoho viac ako mať akokoľvek drahú techniku. Dobrého

bola väčšina psov využívaná aj v praxi. Dnes sa často stretávam zo žalostným trendom, že majitelia spravia so psom jednu skúšku a všade ho preferujú ako poľovného. No to nie je poľovný pes, iba pes s absolvovanými skúškami. Najväčší problém vytrácania sa poľovnej upotrebitelnosti pozorujem v 8. FCI skupine, okrem nemeckého prepeličiara a žiaľ, aj pri niektorých plemenach stavačov, ako je napríklad seter či weimarský stavač. Pochopiteľne, uvedené plemená dokážu perfektne pracovať, ale je to iba v rukách majitela. Samozrejme, spojiť prácu psa a jeho exteriér je pri dlhosrstých, či psoch z hustejšou srstou občas problém. Osobne radšej vidím v pracovnej triede psa s menej upravenou srstou ako napudrovanejho setra či prekŕmeného labradora.

PR Aký je trend početnosti poľovných plemien u nás?

Tak ako je malá zver na ústupe, tak nám klesajú počty vrhov najmä pracovných stavačov. Tie plemená stavačov, ktoré sa uplatňujú aj ako spoločníci, skôr stúpajú. Ale to pre poľovnícku prax nemá až taký význam. Už dlhšie obdobie sa snažím pomôcť opäť zvýšiť záujem o stavače.

Poukazujem na to, že vo svete sa stavače uplatňujú aj inde ako pri malej zveri a na dohľadavky srnečej zveri. Bežne ich využívajú na dohľadavky ostatnej raticovej zveri. Pochopiteľne, nechcem, aby sa potláčali ich vlohy a to na, čo boli vyšľachtené. Avšak pri kriticky nízkych

poľovného psa nič nenahradí, je neoddeliteľnou súčasťou poľovníctva. Okrem toho veľký problém vidím vo vodičoch, ktorí neovládajú skúšobný poriadok. Jeho neznalosťou často kazia výsledok psa na skúškach.

PR Aké zmeny by ste privítali v kynológii?

Už som spomeral, že výraznou zmenu by bolo rozšírenie uplatnenia stavačov pri dohľadávkach raticovej zveri. Nie raz som sa pokúšal o to, aby predbežné farbiarske skúšky mohli absolvovať aj iné ako teraz presne stanovené plemená. Týkalo by sa to najmä skupiny 6, ale i takých jazvečíkov či teriérov. S týmto názorom sa stretávam často najmä u majitelia ostatných duričov. Raz mi pán Baka, špecialista na farbiare, vysvetlil, že farbiare živú zver po dohľadaní stavajú od hlavy. Postupom rokov som odsedoval, že farbiare takto zväčša naozaj pracujú, kým iné plemená stavajú zver viac menej odzadu. No nemusí to byť taká prekážka. Azda sa jedného dňa dočkáme, že napríklad baset, jazvečík alebo ďalší durič bude môcť dohľadávať aj inú ako srnčiu a diviačiu zver.

PR Stále ste nadmieru vyťažený, ako vsetko stihate?

Človek musí byť nastavený na určitý režim a ten dodržiavať. Mám to osvedčené. Najhoršie sú pre mňa odchody na 2-3 dni, keď posudzujem najmä na vŕcholových skúškach. Bez dobrých ľudí, kamarátov a známych okolo mňa by to, samozrejme, nešlo.

PR Ktoré sú tie vrcholné momenty, ktoré napĺňajú srdce poľovníka-kynológá?

Dobre odvedená práca psa na dohľadávke, ukážkové vystavovanie, keď pes nosí bažanta za bažantom. No nie je to iba o práci. Pohľad na šteniatka pôsobí ako balzam na dušu. Ako pes rastie, stáva sa nerozlučným priateľom. Samozrejme, k životu kynológá patrí aj smutný okamih, keď verní spoločník odchádza na večnosť a je čas sa s ním rozlúčiť.

PR Čo najbližšie plánujete?

Uvažujem, že napíšem knihu o svojich skúsenostach najmä z kynologickej praxe, bez príbehov a zážitkov to nebude. Plánujem vrch nemeckého drôtosrstého stavača a rád by som si nechal jednu sučku. Čaká ma operácia kolena a verím, že to bude bez problému, aby som si splnil ešte zopár snov.